

Behandelingsvoorstel voor de commissie Ruimte en Groen

Onderwerp: Beantwoording motie over veenweidegebied

Cie-datum : 4 april 2005

Cie-nummer: 2005REG17

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op: 15 maart 2005	inspraak:nee
eerdere behandeling in cie: nee	op: -
in PS: nee	op: -

Behandelend ambtenaar: W. Dijkman, José Huesmann
Portefeuillehouder: Binnekamp

toestel: 2294 / 2647

Inleiding

Aanleiding

Op 8 november 2004 hebben PS een motie aanvaard van de VVD/CDA/PvdA/SGP bij de behandeling van het Waterhuishoudingsplan, waarin het College van GS wordt verzocht om:

1. Een nadere uitwerking van de plannen voor gebieden met een waterstand van minder dan 40 cm en waar landbouwkundig geen economische verantwoorde en duurzame exploitatie meer mogelijk is.
 2. De feitelijke mogelijkheden voor het Rijk, de provincie, de gemeenten en de sector zelf ter ondersteuning van de ontwikkelingen van de landbouw in het veenweidegebied, nu en in de toekomst, daadwerkelijk en met spoed in beeld te brengen.
 3. Op basis van de uitgangspunten zoals deze in het WHP zijn neergelegd, te komen tot beleidsinstrumentaria (o.a. vanuit den Nota Ruimte (blauw voor rood), extensivering van de landbouw en natuurontwikkeling middels aankoop en/of particulier natuurbeheer) om het voor de betreffende eigenaren/gebruikers mogelijk te maken hun bedrijf (of delen daarvan) op een financieel verantwoorde wijze voort te zetten, te transformeren dan wel te beëindigen.
-

Vervolg inleiding op pagina 2 ja: reactie GS op de motie.

Wordt geagendeerd:

- om advies over de volgende vraag (vragen):
 - voor oriënterende bespreking, toegespitst op de volgende aspecten:
 - x voor korte bespreking (er kunnen enkele kleine opmerkingen worden gemaakt) en vervolgens ter kennisneming.
 - ter kennisneming, het stuk wordt niet besproken.
-

Beoogd effect: beantwoording motie van PS

Argumenten: zie blz 2

Kanttekeningen: geen

Financiën: n.v.t.

Realisatie: n.v.t.

Communicatie: geen

Bijlagen: motie

Beantwoording verzoek:

1. Gebieden met een drooglegging van minder dan 40 cm

Er zijn in de Utrechtse veenweidegebieden met een landbouwkundige bestemming geen peilvakken waar de formele drooglegging minder is dan 40 cm. Dat wil niet zeggen dat in de praktijk die situaties niet voor komen, zeker waar er een achterstand is in actualisatie van de peilbesluiten. Die achterstanden worden nu snel ingehaald en verwacht mag worden dat in 2007 alle peilbesluiten weer zijn geactualiseerd.

De opgave voor waterschappen is, om in de toekomstige inrichting van het watersysteem (watergebiedsplannen), dit systeem eenvoudiger te maken. De trend in de afgelopen jaren was om steeds meer kleinere peilvakjes te realiseren en daarbinnen nog weer onder- en opmalingen omdat iedereen toch maar in een gelijke positie te brengen voor wat betreft drooglegging. Die trend moeten we ombuigen, zoals landelijk afgesproken in de Agenda Westelijke Veenweiden. Want het systeem wordt steeds duurder en kwetsbaarder. Daarom is in de Agenda Westelijke Veenweiden opgenomen als

Doelstelling:

Het watersysteem robuuster maken waardoor het minder kwetsbaar en kostbaar wordt.

De consequentie van deze doelstelling is dat er grotere peilvakken moeten komen en dat binnen peilvakken de ongelijkheid in droogleggingen zal toenemen. In het uiterste geval ontstaan er delen die inderdaad minder dan 40 cm drooglegging hebben, ondanks een gemiddelde van bijvoorbeeld 50 cm. Normaal wordt hier een onderbemaling voor afgegeven, maar in de toekomst moeten we voor deze gebieden denken aan functieverandering. Deze situaties doen zich nu nog niet voor, maar we moeten hierop anticiperen door flankerend RO beleid beschikbaar te maken bij peilbesluiten en watergebiedsplannen. Bij de uitwerking van de Agenda Westelijke Veenweiden, zullen wij hierover aan PS rapporteren.

2. Ondersteuning van de ontwikkeling van de landbouw in het veenweidegebied

Landbouw is een economische activiteit zoals zo vele andere activiteiten en moet in principe zelfstandig kunnen functioneren zonder steun. Dat is in het veenweidegebied extra moeilijk doordat daar de inrichting suboptimaal is en dat vertaalt zich niet naar een lagere grondprijs die is gerelateerd aan het opbrengend vermogen van de grond. De grondprijs is juist hoger in het gebied onder stedelijke invloed en ook de andere productiefactoren zijn kostbaar. Daardoor komt de melkveehouderij in een achterstandssituatie t.o.v. de rest van Nederland (ca. 10%). Daarom is in de Agenda Westelijke Veenweiden opgenomen als

Doelstelling:

Zorgen dat de melkveehouderij zich zelfstandig verder kan ontwikkelen binnen de context van de veenweide condities

De mogelijkheden die partijen hiervoor hebben:

1. Rijk: maakt (nog steeds) bedrijfsverplaatsingsregeling mogelijk voor dit gebied.
2. Rijk: stelt vanaf 2007 een hectarevergoeding van 94€ / hectare / jaar beschikbaar. Procedure hiervoor is in ontwikkeling.
3. Provincie: vrijwillige kavelruil is mogelijk gemaakt door financiering van kavelruil coördinator.
4. Provincies en gemeenten: geven meer ruimte in de Ruimtelijke Ordening om ondernemers de kans te bieden kansrijker en professioneler te verbreden op het bedrijf, doordat zij bijvoorbeeld betere bouwrechten krijgen om kleinschalig hoogwaardige verblijfsrecreatie te bieden. Is onderdeel van de Agenda Westelijke Veenweiden en is bijvoorbeeld onderwerp van onderhandeling met gemeenten bij de doorstart van Plan de Venen.
5. Alle vier overheden: geven agrariërs de mogelijkheid om vergoedingen te krijgen voor groene en blauwe diensten.
6. Sector zelf: kostenreductie, ondernemen in nieuwe takken (verbreding), toegang bieden voor de stedeling, e.d.

3. Beleidsinstrumentaria om landgebruik op financieel verantwoorde wijze voort te zetten, te transformeren dan wel te beëindigen.

Veel beleidsinstrumenten bestaan hiervoor al (zie ook bovenstaande vraag en antwoord). De moeilijkste is de transformatie naar ander landgebruik.

Specifiek gaat het om de volgende varianten:

- Voortzetting: zie vorige vraag
- Transformatie. Hierbij zijn er twee mogelijkheden:
 - a) Een tweede tak ontwikkelen, c.q. succesvol te verbreden (zie ook vorige vraag)
 - b) Functieverandering is op dit moment alleen mogelijk naar natuur. Voor de Agenda Westelijke Veenweiden zijn ook andere functieveranderingen verkend (zorgbedrijven, recreatieondernemer in het groen, landgoederen, energielandbouw). Deze hebben grotere consequenties en wellicht dat op kleine schaal met deze transitie moet worden geëxperimenteerd. Zodra de noodzaak en de kans tot een dergelijke transitie zich voor doet, zal GS u hierover informeren.
- Beëindiging: is een zaak van de individuele ondernemer.

In het kader van Agenda Westelijke Veenweiden hebben wij besloten na te streven dat bedrijven transformeren of op andere wijze het bedrijf wordt voortgezet. Het heeft de voorkeur financiële middelen in te zetten voor investeringen in plaats van financiering van bedrijfsbeëindigingen.

Conclusie

Het belang van het zoeken naar een duurzame oplossing voor het veenweidegebied is door ons onderkend. Met het convenant van de Agenda Westelijke Veenweiden in mei 2004 is hieraan gevolg gegeven. In het Plan van Aanpak en in de uitvoeringsfase zal inzicht worden gegeven hoe er verder uitwerking wordt gegeven aan het duurzaam behoud van veenweiden en de landbouw in het gebied.